

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології

Кафедра перекладознавства та прикладної лінгвістики

**Інформаційно-новинний текст як об'єкт перекладу (на матеріалі
англійсько-українських та українсько-англійських перекладів)**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти “бакалавр”

Виконала: студентка 431 групи
Спеціальності 035.04 Філологія
(германські мови та літератури
(переклад включно) (переклад))
Освітньо-професійної програми
«Філологія (германські мови та
літератури (переклад включно))»
Букатіна Анна Олександрівна

Керівник к.філол.н., доц.Шапошник О.М.

Рецензент к. філол. н., доц.Суворова Т.М.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-НОВИННИХ ТЕКСТІВ.....	6
1.1. Загальна характеристика перекладу інформаційно-новинних текстів.....	6
1.2. Інформаційно-новинний текст як інформаційний жанр медіатексту.....	11
1.3. Лінгвістичні характеристики інформаційно-новинних текстів.....	14
РОЗДІЛ 2. МОДЕЛЮВАННЯ ПЕРЕКЛАДУ ІНФОРМАЦІЙНО- НОВИННИХ ТЕКСТІВ.....	23
2.1. Особливості відтворення інформативно-новинних текстів (на прикладі українсько-англійських перекладів).....	23
2.2. Специфіка відтворення інформаційно-новинних текстів (на прикладі англійсько-українських перекладів).....	32
ВИСНОВКИ.....	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	44

ВСТУП

Кваліфікаційна робота присвячена одній з актуальних проблем перекладу – відтворення інформаційно-новинних текстів різними мовами. У цій роботі досліджені механізми і способи вивчення процесу перекладу інформаційно-новинних текстів.

В умовах активного розвитку технологій і способів комунікації, а також ролі інформації в житті суспільства, інформаційні жанри в засобах масової інформації набувають особливої значущості. Сьогодні ці жанри переживають етап серйозної конкуренції з новими технологічними можливостями форм отримання та створення інформації.

Основою прогресу в людському суспільстві постає вербальна комунікація. Суспільство цікавиться сьогодні найбільше тією інформацією, яка представляється йому за допомогою ЗМІ. Світ наразі характеризується активним використанням різних інформаційних технологій, оскільки вони економлять час. Інформаційно-новинні відповідають за отримання потрібної інформації за дуже короткий час, тобто людина прагне отримати інформацію, головним чином, з інтернету, з телевізійних повідомлень, з газетної інформації.

У контексті глобалізаційних процесів Україна як незалежна держава активно інтегрується в світову спільноту. Дуже важливим аспектом суспільного життя є входження України в світовий інформаційний простір. Формування і розвиток вітчизняних засобів масової інформації, зокрема, інформаційно-новинних текстів з українським контентом англійською мовою вимагає вивчення лінгвістичних проблем процесу перекладу.

Сучасне суспільство прагне правильно орієнтуватися як всередині соціально-політичного життя держави, так і в зовнішній політиці. З цієї причини інформаційно-новинні є, саме, тим джерелом суспільної інформації, до якої звертається українська аудиторія.

Сучасні засоби масової інформації мають величезний вплив на життя суспільства, на свідомість і уявлення людей. Суспільство постійно потребує отримання нових відомостей про те, що відбувається в світі. Після набуття Україною незалежності, мова ЗМІ зазнає змін в силу розвитку інформаційних технологій і розширення інформаційного простору.

У зв'язку з цим переклад інформаційно-новинних знаходить **актуальність** і значимість.

Об'єктом кваліфікаційного дослідження є інформаційно-новинні тексти.

Предмет дослідження – особливості перекладу інформаційно-новинних текстів.

Мета роботи полягає у дослідженні особливостей перекладу телевізійних інформаційно-новинних (на матеріалі англійсько-українських та українсько-англійських перекладів).

Досягнення поставленої мети потребує вирішення таких завдань:

- 1) охарактеризувати поняття перекладу інформаційно-новинних текстів;
- 2) вивчити інформаційно-новинний текст як інформаційний жанр медіа тексту;
- 3) дослідити особливості відтворення інформативно-новинних текстів (на прикладі українсько-англійських перекладів);
- 4) визначити специфіка відтворення інформаційно-новинних текстів (на прикладі англійсько-українських перекладів).

Теоретико-методологічна основа базувалася на роботах як В.Н.Комісарова, Т.Г.Добросклонської, В.Л.Цвік, І.С.Алексєєвої, К.Д. Кирії, та ін. Західна традиція вивчення мови ЗМІ представлена такими іменами, як Т. ван Дейк, М. Монтгомері, А.Белл, Н.Фейерклаф, Д. Фішман та інші.

Практична цінність роботи обумовлена можливістю використання отриманих результатів при читанні лекційних курсів та спецкурсів з теорії та практики перекладу, міжкультурної комунікації, медіалінгвістики,

медіаперекладу, політичної лінгвістики, лінгвокультурології, при здійсненні перекладу текстів інформаційного жанру в практиці перекладу та практичній журналістиці.

Методи дослідження. Застосування методу лінгвістичного аналізу дозволило виявити базові властивості і характеристики тексту, метод порівняльного аналізу вихідної мови і мови перекладу для визначення еквівалентності і оцінки якості перекладу, метод лінгвокультурологічного аналізу для визначення культурної складової інформаційно-новинних текстів.

Структура роботи: робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО- НОВИННИХ ТЕКСТІВ

1.2. Загальна характеристика перекладу інформаційно-новинних текстів

Комунікація в епоху глобалізації стає все більш складною, багатомовною і мультимедійною, відіграє важливу роль у суспільстві. Засоби масової інформації безперечно впливають на формування громадської думки. Отже, багато що залежить від інформативності, оперативності та адекватності відтворення інформації іншою мовою. Починаючи з 90-х років ХХ століття з'явилися роботи, присвячені питанням функціонування мови у сфері масової комунікації. Тексти масової інформації розглядаються в рамках різних напрямків: з точки зору соціолінгвістики, функціональної стилістики, когнітивної лінгвістики, прагмалінгвістики, теорії дискурсу.

Увагу вчених привертає такі питання, як визначення функціонально-стильового статусу мови засобів масової інформації та способи опису різних типів медіатекстів, їх вплив на медіамовлення соціо-культурних чинників, лінгвомедійні технології впливу, особливості медіатексту як основної одиниці мови ЗМІ, проблеми перекладу медіатекстів .

Перші наукові дослідження мови засобів масової інформації з'явилися за кордоном (Т. ван Дейк, М. Монтгомері, А. Белл, Н. Фейерклаф, Дж. Домінік і інші). До числа відчизняних вчених можна віднести С.І. Бернштейна, Д.Н. Шмельова, В.Г. Костомарова, Ю. В. Різдяного, Г.Я. Солганика, Т.Г. Добросклонську, В.Л. Цвік.

Загальноприйнято вважати, що вперше термін медіалінгвістика був використаний Джоном Корнером в його статті «The Scope of Media Linguistics», де він представляє її в якості нового напрямку лінгвістики і при цьому зазначає її міждисциплінарний характер: «Медіалінгвістика об'єднала

широкий спектр досліджень, що відносяться до галузі – засоби масової інформації [21].

Предметом медіалінгвістики є вивчення функціонування мови у сфері масової комунікації. Головною теоретичною складовою медіалінгвістики вважається особлива концепція медіатексту.

Величезне значення для теорії медіалінгвістики має положення про те, що «правильність сприйняття тексту забезпечується не тільки мовними одиницями і їх з'єднанням, але й необхідним загальним тлом знань, комунікативним фоном» [4, с. 44]. У цілому в залежності від ступеня розробки теоретичних проблем термінологічний апарат медіалінгвістики формується і розширюється. На даному етапі становлення медіалінгвістики вже є сталі терміни як, медіатекст, медіамовлення, медіапереклад та ін.

Наразі особливої актуальності набуває проблема формування високої інформаційно-мовної культури в суспільстві, де адекватність перекладу відіграє особливу роль. В цілому, вивчення мови масової комунікації через призму перекладу дозволяє розглядати вплив соціально-політичних і культурних чинників на функціонування мови в ЗМІ.

Загальновідомо, що становлення будь-якого нового наукового напрямку пов'язане з розробкою базових дисциплінованих компонентів, які були б відправною точкою всіх досліджень в певній галузі.

Звернення до сфери медіакомунікацій обумовлено ядерним становищем медіадискурсу в полідискурсивності простору публічної комунікації: він проникає в усі типи інституціонального і повсякденного спілкування завдяки його тематичній необмеженості, жанрової своєрідності і прагнення, в умовах швидко мінливого світу вловити навіть найнезначніші його прояви. Дискурс засобів масової комунікації є найбільш «глобалізованим» [35, с.25] і актуальним, тобто відображає найостанніші тенденції та феномени соціальної реальності.

Медіадискурс входить в коло інтересів багатьох суміжних з лінгвістикою наук, що в значній мірі пояснюється самою природою масової

комунікації. Інтенсивне вивчення ЗМІ ведеться в соціології, психології, теорії комунікації.

Виділення медіалінгвістики в якості самостійного напрямку пов'язане з єдиним об'єктом розрізнених аспектів вивчення медіатекстів. Медіатекст постає діалектичною єдністю мовних і медійних ознак, представлений трьома рівнями медіамовлення: словесним текстом, рівнем відеоряду або графічного зображення, рівнем звукового супроводу. В рамках медіалінгвістики аналізу піддаються всі компоненти і рівні текстів масової комунікації в поєднанні мовних і екстралінгвальних чинників: вплив способів створення і поширення медіатекстів на їх лінгво-форматні особливості, питання функціонально-жанрової класифікації, фонологічні, синтагматичні та стилістичні характеристики, інтерпретаційні властивості, культуроспецифічні ознаки, ідеологічна модальність, прагмалінгвістична цінність.

За аналогією з медіалінгвістикою, яка закріпилася в загальній лінгвістиці, медіапереклад ми розуміємо як один із самостійних напрямків перекладознавства. Термін «медіапереклад» об'єднав в собі два компонента – «медіа» (мас медіа) і «переклад», предметом цієї нової дисципліни є переклад мови в сфері масової комунікації.

Головним об'єктивним зовнішнім чинником становлення медіаперекладу, в якості самостійного наукового напрямку, в першу чергу, є стрімке зростання інформаційно-комунікаційних технологій, створення глобальної мережі медіа комунікації. Зокрема, поява необхідності мовлення на різних мовах, залучення в телевізійну комунікацію представників різних культур. Науковими передумовами її розвитку і відмежування від традиційних напрямків перекладознавства можна вважати появу медіалінгвістики, становлення термінологічного апарату медіаперекладу.

Зважаючи на специфіку об'єкта медіаперекладу – медіатексту, який в більшості випадків актуалізується в медіамовлення. Виникає природне запитання про відмінність «медіатексту» від «тексту».

Аналіз робіт представників цього напрямку дозволяє говорити про те, що склалися всі необхідні умови для утворення переходу вивчення медіатекстів в нову якість – медіапереклад, в рамках якого вивчається специфіка перекладу медіатексту. Перекладач повинен мати уявлення про тексти ЗМІ, перш ніж братися за перекладу.

А.С.Мікоян згадує в своїй роботі, що розуміння перекладачем вихідного тексту, його загального сенсу, сенсу кожного його елемента, кожного слова – причому «розуміння на всіх рівнях тексту: від рівня окремих слів через рівні речень і надфразових єдностей до рівня всього тексту. Без адекватного розуміння не може бути адекватного перекладу. Дуже часто причина лексичних (і інших) помилок в перекладі лежить саме в нерозумінні (або неправильному / неповному розумінні) вихідного матеріалу» [23, с.44].

В цілому, переклад – це складне явище, окремі аспекти якого можуть бути предметом дослідження різних наук. В рамках перекладознавства вивчаються психологічні, культурологічні аспекти перекладу. Провідним напрямком у сучасному перекладознавстві вважається лінгвістичне перекладознавство.

Як було зазначено вище, будь-який науковий напрям базується на теоретико-методологічних основах. Серед основних завдань теорії медіаперекладу можна виділити такі основні завдання:

- розкрити і описати загальнолінгвістичні основи медіаперекладу, тобто вказати, які особливості мовних систем і закономірностей функціонування мов лежать в основі процесу перекладу, роблять цей процес можливим і визначають його характер і межі;
- розкрити сутність перекладацької еквівалентності як основи комунікативної рівноцінності текстів оригіналу і перекладу;
- розробити загальні принципи наукового опису процесу перекладу як дій перекладача з перетворення медіатексту оригіналу в текст перекладу;
- розкрити вплив на процес перекладу прагматичних і соціолінгвістичних чинників [35, с.38].

Медіапереклад тісно пов'язаний з дисциплінами, такими як, медіалінгвістика, соціолінгвістика, психолінгвістика, лінгвістика тексту та ін.

Основним методом дослідження медіаперекладу є порівняльний перекладацький аналіз, тобто порівняльний аналіз форми і змісту вихідного і перекладеного медіатексту на предмет адекватності перекладу. Перекладацький аналіз дозволяє виявити еквівалентні відповідності одиниць, можливі зміни форми і змісту, що відбуваються при застосуванні різних перекладацьких стратегій і прийомів, визначити ступінь адекватності на різних рівнях. Порівняльний аналіз перекладів дає можливість визначення типових задач з однозначним перекладацьким рішенням, і в той же час, виявлення труднощів, пов'язаних зі специфікою мови, стилем автора і культурою.

На думку Рогозиної І.В. «тексти масової інформації, або медіатексти, є сьогодні однією з найбільш поширених форм існування мови» [31, с. 27]. Необхідно сказати, що медіапереклад спирається на лінгвістичну основу медіатексту, отже в першу чергу, аналізу піддаються синтаксичний, лексичний і стилістичний рівні медіатексту і встановлюються відповідності між вихідною мовою і мовою перекладу.

З огляду на різножанрові медіатексти в залежності від формату медійної продукції розрізняються різні види медіатекстів і вони вимагають ретельного їх аналізу з точки зору перекладу. В цілому, інформаційно-новинні тексти займають центральне місце в медійній комунікації.

1.3. Інформаційно-новинний текст як інформаційний жанр медіа тексту

Безумовно, в інформаційно-комунікативному просторі інформаційно-новинні тексти мають пріоритетне значення. При цьому вони фокусують увагу на актуальності теми, оперативності передачі.

Поняття «інформаційно-новинні тексти» ніяк не могло залишитися поза увагою дослідників. Інформаційно-новинні тексти в першу чергу, розглядалися з точки зору журналістики. Про це свідчить безліч досліджень журналістів таких як В.Л. Цвік, В.С.Войскобойніков, Д.С. Аврамов та інші.

Соціолог і видатний аналітик преси Москаленко А. З. стверджував, що, будь-яка новина має подвійну природу. Це спеціальний продукт, що відображає спробу усвідомити, що відбувається в суспільстві, і це – організаційний продукт, що відображає те, як ЗМІ вирішили з ним вчинити [24, с.113].

Дослідник Мікоян А. С., в свою чергу, дає таке визначення: «Інформаційно-новинний текст – це повідомлення, в якому представлений сучасний погляд на дійсність щодо конкретного питання, події чи процесу. В новини простежуються важливі для індивіда або суспільства зміни, які подаються в контексті загальноприйнятого або типового» [23, с.125].

Інформаційно-новинні тексти – це вид журналістських творів, в яких поширюються звістки про актуальну, суспільно значиму інформацію [26].

Найбільш точне визначення дає у своїй роботі Тураєва С. Я.: «Інформаційно-новинні тексти – це інформаційні повідомлення, які володіють медійними властивостями. Вони більш нейтральні по формі, ніж їх репортажні аналоги, виконують, як правило, чисто функціональні завдання: повідомити що, де і коли сталося. У складанні інформаційного повідомлення присутній вплив і участь журналіста» [37, с.19].

Яцимірська М.Г. зазначає, що значуща подія або новина має низку ознак, серед яких можна відзначити [44]:

- драматизм, трагічність, конфліктність, боротьба інтересів, видовищність. До цієї категорії ми можемо віднести: війни, катастрофи, теракти. Перераховані події стають першими сюжетами інформаційно-новинних текстів глобальних мереж;

- несподіванка (терористичні акти, стихійні лиха, катастрофи). Події, які завжди відбуваються «раптом», неоднозначність події, нові подробиці

того, що відбувається, елементи розслідування, детективні сценарії, наприклад, полювання за Саддамом Хусейном перетворилося на справжній детективний серіал. Фактор неоднозначності у трактуванні подій світового значення не менш важливий. Розслідування причин війни в Іраці в 2003 році, припущення, що президент США Джордж Буш-молодший і прем'єр-міністр Великобританії Тоні Блер фальсифікували дані спецслужб для розв'язання конфлікту.

- «Історія з продовженням»: поетапно розвивається подія з елементами непередбачуваності, наприклад, військові конфлікти в Косово, Чечні, інтервенції в Сомалі, Афганістані та ін..

- Ньюсмейкер (newsmaker) – головна особа сюжету; подія, що розвивається навколо головного героя. Заяви президента США, поїздки Папи Римського, скандали навколо авторитетних осіб, інтерв'ю з політиками, дипломатами, главами корпорацій практично завжди стають значущими подіями [44].

Суспільно-політичні інформаційно-новинні – головна складова нашого дослідження. Функції телевізійних новинних суспільно-політичних новин полягають в наступному:

- формування порядку денного для світової політичної і економічної еліти, а також громадських і неурядових діячів;
- персоніфікація міжнародної політики;
- функція інтеграції міжнародного співтовариства;
- інтернаціоналізація подій;
- освітня функція [44].

Функція інтеграції світової спільноти – одна з найважливіших. Під час криз необхідно отримати аудиторії якомога більше інформації про подію, про причини того, що відбувається, про можливі наслідки, дізнатися про реакцію інших людей, прогнозах фахівців.

«Інтернаціоналізація» глобальних новин означає, що національна специфіка мовників не повинна впливати на трактування тієї чи іншої події.

Всі вищевикладені ознаки, істотні і принципові для розуміння жанрової політики. Желтухина М.Р. відзначає в своїй роботі наступний «Класифікатор програм» [11, с.29]:

- 1) Інформаційна (новинна) програма – регулярне сполучення про поточні події, що складається з 8-14 (іноді 20) сюжетів. Набір новин універсальний - від політики до погоди, включається все має прикладне, орієнтують значення для будь-якого слухача-глядача.
- 2) Спеціалізована новинна інформаційна програма – набір новин одного профілю (мода, результати спортивних змагань, кримінал і ін.)

Інформаційно-новинні тексти є складовими медіадискурсу. Існують різні найменування медіадискурсу: мас медіальний дискурс, дискурс масмедіа, масово-інформаційний дискурс [28]. Дані визначення часто використовуються як синонімічні.

Звернемося до визначення масмедіального дискурсу М. Р. Желтухиної, що визначає цей термін як «зв'язний, вербальний або невербальний, усний або письмовий текст в сукупності з прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами, виражений засобами масової комунікації, взятий в подієвому аспекті, представляє собою дію, бере участь в соціокультурному взаємодії і відображає механізм свідомості комунікантів. Будучи польовою структурою, масмедіальний дискурс має центр, де розташовуються прототипні жанри, і периферії, яку складають маргінальні жанри, що відрізняються неоднорідною природою в силу свого розташування на стику різних типів дискурсу. Масмедіальний дискурс носить опосередкований характер, тобто між адресантом та адресатом є дистанція – просторова і / або часова» [11, с. 44].

Різні дослідники дають такі визначення терміна «масова комунікація»:
- «систематичне поширення повідомлень серед чисельно великих аудиторій з метою впливу на оцінки, думки і поведінку людей» [10, с.20];

- «...інститути, за допомогою яких спеціалізовані групи використовують технологічні пристрої (преса, радіо, кіно і т. Д.) Для поширення символічного змісту великими, гетерогенними аудиторіям» [10, с.20],

- «... є виробництвом і масовим поширенням символічних матеріалів за допомогою передачі та накопичення інформації» [10, с.20].

Однак медіа – це не тільки засіб. Як зазначає Кирия К. Д., «медіа» - досить широке, неоднозначне поняття ... Це ціле середовище, в якому виробляються, естетизуються і транслуються культурні коди» [10].

Отже, основними ознаками інформаційно-новинних текстів є: достовірність, новизна, конфліктність, катастрофа, близькість теми новин, своєчасність, масштабність, оперативність. Хоча необхідно визнати той факт, що дотримання їх в більшій мірі залежить від проведеної політики в інформаційному полі. Про це свідчить останнім часом так званий ефект інформаційної війни міждержавного масштабу, коли одна і та сама подія презентується і коментується в двох різних інформаційно-новинних текстах з протилежних позицій.

1.4. Лінгвістичні характеристики інформаційно-новинних текстів

Вивчаючи інформаційно-новинний текст як об'єкт перекладу, необхідно, перш за все, уточнити сам предмет, який буде піддаватися аналізу. В рамках нашої роботи це питання дуже важливе, оскільки піддаватися аналізу будуть саме інформаційно-новинні тексти. Дослідники розуміють текст як різновид творення мовлення, що має параметри саме писемного мовлення.

Наведемо кілька прикладів з найбільш загальних визначень тексту: «Мовний акт або низка пов'язаних мовних актів, здійснюваних індивідом в певній ситуації, є текстом (усним чи письмовим)» [13].

На думку Кожем'якіна Є. А., текст – «основна одиниця (fundamental

unit) семантики і її не можна визначити як свого роду речення» [14, с.144].

В.Н. Комісаров вважає, що текст є структурою, замкнутого організованого цілого, в рамках якого знаки утворюють систему відношень, що визначають стилістичні ефекти цих знаків [15, с.56].

Як стверджує І.Р. Гальперін, поняття «текст» зобов'язує виділити в ньому те, що є провідним, що розкриває його онтологічні і функціональні ознаки. «Текст – це твір процесу творення мовлення, що володіє завершеністю, об'єктивується у вигляді письмового документа, літературно оброблений відповідно до типу цього документ, твір, що складається з назви (заголовка) і ряду особливих одиниць, об'єднаних різними типами лексичного, граматичного, логічного, стилістичного зв'язку, що має певну цілеспрямованість і прагматичну установку». З цього визначення випливає, що під текстом розуміється особливий різновид мовленнєвої діяльності, що має свої параметри, відмінні від параметрів усного мовлення [6, с.76].

Вайшенберг З. вважає, що «... основною ознакою тексту є те, що його не виключають з реалізації в усній формі». Головне, вважає він, що текст, виражений в письмовій або усній формі, принципово можливо відтворити в тому ж вигляді [3, с.35].

К.Д. Кирія в своєму дослідженні стверджує, що мова теленовин перебуває на межі між промовою усною і промовою письмовою. На перший погляд, це усне мовлення, але, якщо подивитися глибше, це відтворення зафіксованого раніше тексту, як правило, ретельно вивіреного. Більш того, інформаційно-новинний текст фіксується в письмовому вигляді двічі: спочатку редактор, кореспондент готують його до випуску, зберігають в комп'ютері і роздруковують на папері, потім, вже після того, як випуск новин виходить в ефір, текст потрапляє в Інтернет і зберігається на сайті телекомпанії [13, с.29].

З одного боку, тексти повинні володіти характеристиками усній, живої мови, щоб розповідь легко сприймався на слух. З іншого – не можна не помітити, що журналісти використовують розмовний стиль. Навіть «живий,

спонтанний тип мовлення прагне повністю злитися з розмовною мовою, але часто залишається на рівні усної публічної мови через специфіку умов зйомки і загальних завдань телепередачі» - пише О.А.Лаптева [19].

І.Р. Гальперін вважає, що текст знаходиться в стані руху тільки в тому випадку, якщо відтворюється усно [6, с.89].

Важливою виявляється орієнтація на неоформленість, незавершеність, текст мислиться не як щось закінчене, а як процес, який не зупиняється. Процес змістоутворення йде в міру читання тексту – ми не просто перегортаємо книгу сторінку за сторінкою, ми шар за шаром відроджуємо текст, оголюючи приховані значення слів, другий, третій сенс написаного. При цьому активний і сам текст – взаємодіючи з читачем, він живе і змінюється.

На наш погляд, ця характеристика властива саме інформаційно-новинним текстам, адже вони володіють такою якістю, як інформативність, передають аудиторії інформацію про події, які, як правило, постійно знаходяться в русі і в розвитку. Новини за визначенням не можуть бути статичні, вони змінюються; навіть одне і те саме повідомлення може бути подано і зрозуміло по-різному.

«Текст журналіста відрізняється від тексту художньої літератури і від наукового тексту націленістю на подачу подій в їх актуальності. Від ЗМІ ми очікуємо в першу чергу повідомлень про новини. Це типове очікування, що відрізняє ЗМІ від художньої літератури», - пише Т.Г. Добросклонська в статті «Семіотика подієвості в ЗМІ» [7, с.79].

Більшість дослідників наголошують на тому, що новинна цінність тієї чи іншої події визначається цілою низкою чинників: новизна, актуальність, просторова або психологічна близькість до одержувача інформації, значимість, можливі наслідки для масової аудиторії, фактор людського інтересу.

Наприклад, щодо новинної цінності Д. Домінік пропонує свій варіант класифікації інформаційно-новинних повідомлень за змістом, який

ґрунтується на двох дихотомічних категоріях «hard news - soft news», «Local news - foreign news», а також стійкі тематичні блоки типу «Політика», «бізнес», «спорт», «освіта», «культура» і т.д. Категорія «Hard news - soft news» представлена протиставленням повідомлень, що мають тверду фактологічну основу і відповідають на питання що, де, коли (hard news), і повідомлень, заснованих на факторі людського інтересу і орієнтованих на те, щоб викликати співчуття, здивування, захоплення (soft news). Повідомлення типу «hard news» зазвичай складають основу будь-якого новинного тексту, а повідомлення типу «soft news» доповнюють, «розбавляють» факти зверненням до загальнолюдських цінностей і емоцій: «Hard news stories make up the bulk of news reporting. They typically embody the first four of the five traditional news values ... Soft news covers a wide territory [14].

Т.Г.Добросклонська розділяє інформаційно-новинні тексти на такі категорії. Категорія local news - foreign news (або home news - international news, world news) представлена повідомленнями про події за кордоном (foreign news). Як вже говорилося вище, реалізація даної категорії в різних національних ЗМІ культуроспецифічна, оскільки відображає особливості національного світосприйняття [7, с.110].

З вищевикладеного можна визначити, що зміст новинних повідомлень співвідноситься також з певним тематичними блоками, або стійкими медіатопіками, як то: політика, бізнес, культура, освіта, спорт, які в свою чергу поділяються на більш дрібні тематичні одиниці. Наприклад, тематичний блок «катастрофи і природні катаклізми» представлено повідомленнями про землетруси, пожежі, повені, посухи, залізничні катастрофи, автокатастрофи і т.і.

Часто використовуваний останнім часом стосовно ЗМІ термін «формат» означає поєднання стійких формальних ознак медіатексту з певним змістом. Коли кажуть «формат телевізійного каналу», «формат радіопередачі», «формат журналу», мають на увазі стійке поєднання певних зовнішніх ознак із стійкими компонентами змісту і стилю. Наприклад,

формат газети передбачає поєднання таких зовнішніх ознак, як розмір шпальта, кількість сторінок, тематична рубрикація, наявність ілюстрацій, конкретне розташування матеріалу на шпальті, використовувані шрифти і т.і. з певним змістом і стилем.

У друкованих ЗМІ форматне структурування новинних матеріалів підпорядковане принципу створення максимальної зручності для читачів (reader-friendly). Більшість новинних повідомлень представлено як в короткому, так і в розгорнутому вигляді, при цьому список коротких повідомлень зазвичай розташовується на перших шпальтах газети і оформляється у вигляді рубрик «news in brief», «news bulletin», «world news», «business news» і т.д. в залежності від конкретного видання.

Новинні тексти характеризуються стійкою структурою. Так, більшість новинних текстів в пресі будується за принципом, відомим в англійській журналістиці під назвою «the inverted pyramid» (перевернута піраміда), де вся найцінніша і важлива інформація повідомляється на початку тексту, при цьому основна інформаційна навантаження припадає на першу фразу, яка називається «the lead» і фактично містить всі найважливіші компоненти повідомлення в концентрованому вигляді. По мірі розгортання тексту інформаційне навантаження поступово слабшає [16, с.11].

Таким чином, головна особливість новинного формату полягає в певному співвідношенні тексту, відеоряду та звукового оформлення, при цьому власне текстова частина характеризується стійкими ознаками на рівні мови.

Інформаційно-новинний текст реалізується в просторі дискурсу ЗМІ, виконуючи роль комунікативного посередника між автором-журналістом і масовим читачем.

Ряд дослідників медіатекстів стверджують, що аналіз конкретного матеріалу – англійських і українських інформаційно-новинних текстів в пресі, на радіо і телебаченні, при деяких, іноді дуже істотних стильових відмінностях, обумовлених техніко-форматними можливостями окремих

ЗМІ, підтверджує збереження всіх базових ознак новинного тексту. У плані структури або морфо-синтаксису до таких базових ознаках англійськомовного та укрїнськомовного інформаційно-новинного тексту можна віднести наступні:

- переважання дієслівних словосполучень;
- широка поширеність пасивних форм і конструкцій;
- характерно кількість лексичних поєднань або складних слів;
- більшість синтаксичних сполучень, що зустрічаються в новинних текстах, складаються, як правил, з двох або трьох компонентів (*new monetary system, common agricultural policy*), а самі ці компоненти не володіють складною внутрішньою структурою;
- в синтаксичні поєднання найбільш поширеного типу – словосполучення, побудованих за моделлю прикметник + іменник.

Очевидно, що всі перераховані вище ознаки обумовлені найважливішою функціональною особливістю інформаційно-новинного тексту – його спрямованістю на реалізацію функції повідомлення. Дійсно, інформаційно-новинний текст надзвичайно динамічний, тому що його завдання полягає в тому, щоб повідомляти про події, що відбуваються в країні і за кордоном.

Отже, в інформаційно-новинних текстах відбувається посилення ролі дієслова, оскільки зміст новинного тексту зводиться головним чином до переліку різних подій, що мали місце в дійсності: *talks were held, president arrived, government was formed, space-ship has been launched*. Дієслово несе в собі предикацію, тобто служить способом вираження зв'язку висловлюваного з дійсністю. Саме тому в новинних медіатекстах дієслівні словосполучення займають більш помітне місце.

Ці повідомлення, будучи абсолютно самостійними медіатворами, мають на морфо-синтаксичному рівні безліч пасивних дієслівних форм і безособових конструкцій. Ця властивість новинного тексту пов'язана з прагненням до максимально об'єктивної подачі інформації. На посилення

ролі пасиву (*passive voice*) в новинних медіатекстах вказують і багато англомовних дослідників, говорячи про подальшу «пасивізацію» (*passivization*) мови новин.

Згідно з думкою А.З. Москаленко, новинні тексти представлені повідомленнями, які містять в собі приховане посилання на джерело інформації. Приховане, оскільки безпосередньо це джерело не вказується, тим менше його існування мається на увазі вживанням певних словосполучень. Йдеться про пасивні конструкції з дієсловами *to inform, to report, to know, to say, to be reported, to be said, to be known* [24, с.16].

В особливу групу виділяються тематично пов'язані повідомлення, об'єднані загальним медіа – топіком «Конфлікти, природні катаклізми, катастрофи». Наприклад, повідомлення про військові дії, про зіткнення демонстрантів з поліцією, про терористичні акти, про землетруси, повені, про техногенні катастрофи і інші події подібного роду. Аналіз матеріалу показує, що в порівнянні з новинними текстами нейтральної є тематика, пов'язана з подіями політичного життя, про економічні проблеми, про культуру – в текстах повідомлень конфліктно катастрофічного змісту спостерігається набагато більш висока концентрація пасивних дієслівних форм.

Цікаво відзначити, що в новинних текстах особлива роль пасиву обумовлена також тим, що заміна активних форм предикації на пасивні дозволяє по-іншому розставляти політичні та ідеологічні акценти повідомлення. Така властивість пасиву відзначається багатьма англомовними авторами, особливо працюють в традиціях напряму «critical linguistics». Вони висловлюють важливу думку про те, що вибір різних мовних засобів для вираження певного змісту в текстах масової інформації ідеологічно зумовлений. Вибір тих чи інших способів лінгвістичного конструювання дійсності, зокрема заміна активних дієслівних форм на пасивні в англійськомовних новинних текстах дозволяє уявити картину події з точки зору певних ідеологічно-обумовлених інтерпретацій [11].

У.О. Потятиник зазначає, що поширеність конструкції *there is* в

англійськомовних інформаційно-новинних текстах також обумовлена базовою стильовою ознакою даного типу медіатекстів, а саме їх прагненням до безособовості, нейтральності, навмисним дистанціюванням відправників новинного тексту від його змісту. Інакше кажучи, спосіб опису подій, характерний для новинного тексту, ґрунтується не на підході «*I have seen, we witnessed*», а на підході «*there is, there has been*» [26].

Насиченість новинного тексту клішованими словосполученнями і стійкими конотаціями відзначається багатьма лінгвістами в своїх дослідженнях. Дійсно, інформаційно-новинний текст – це, мабуть, один з найбільш передбачуваних в плані використання мовних засобів типів медіатекстів. Він складений із стійких змістотворних компонентів, які не тільки регулярно відтворюються в заданій системі текстотворення, але і багато разів повторюється у вигляді готового інформаційного продукту, створеного за допомогою медіа-технологій і спрямованого на масову аудиторію.

Клішованість новинного тексту на рівні мови багаторазово посилюється високоорганізованою тематичною структурою, а також стійкими ознаками медіа-оформлення, які властиві кожному окремому виду ЗМІ, що дозволяє говорити про глобальну клішованість цього типу медіатекстів.

Отже, з одного боку, новини – це відкритий, щодня оновлюваний текст, з іншого – текст надзвичайно передбачуваний, що характеризується стійкими ознаками як на рівні мови, так і на рівнях формату і змісту, інакше кажучи глобальною клішованістю.. Так, наприклад, в англійськомовних новинних текстах досить часто можна зустріти такі стійкі, регулярно відтворювані лексичні сполучення, як: *general elections, public opinion poll, top-level meeting*.

Рогозина І.В. стверджує в своїх працях, що відображаючи змістовну специфіку новинних текстів, узуально-клішовані словосполучення характеризуються тематичною співвіднесеністю з основними стійкими медіа-

топіками, такими, як, політичне життя, бізнес, економіка, освіта, культура, спорт і т.і. Фактично будь-яке повідомлення, що входить до складу новинного тексту і відноситься до певної медіа-теми, конструюється на основі саме таких узуально-клішованих словосполучень [31, с.134].

Вайшенберг З. стверджує, що для адекватної передачі культуроспецифічної лексики потрібне відповідне фонове знання, або наявність певних відомостей екстралінгвального характеру [3, с.98].

При вивченні екстралінгвальних факторів, що впливають на лексикофразеологічний малюнок новинного тексту дослідники враховують таку властивість інформаційних медіатекстів, як ідеологічна модальність.

Кожен інформаційний, а надто особливо інформаційно-аналітичний медіатекст характеризується певною ідеологічною модальністю, інакше кажучи має особливий світоглядний відтінок, який передається за допомогою різних, мовних засобів. Прикладом прояву категорії ідеологічної модальності можуть служити словосполучення з політико-оцінними конотаціями, які використовуються в новинних текстах для вираження оцінки, ставлення до того, що повідомляється. Різні інформаційні канали пропонують свою версію, своє трактування тих чи інших подій.

Новинні тексти мають низку властивостей, які зумовлюють їх мовностилістичні і форматні ознаки. Проведене нами дослідження дозволяє виділити мовні особливості інформаційно-новинних текстів, що зумовлені екстралінгвальними факторами.

Інформаційно-новинний текст – медіатекст, який розгортається на кількох рівнях: аудіо, відео та відео, володіє інформаційною функцією і розрахований на масову аудиторію.

РОЗДІЛ 2

МОДЕЛЮВАННЯ ПЕРЕКЛАДУ ІНФОРМАЦІЙНО-НОВИНИХ ТЕКСТІВ

2.1. Особливості відтворення інформативно-новинних текстів (на прикладі українсько-англійських перекладів)

Застосування методів перекладацького аналізу для теоретичного вивчення перекладу дало можливість визначити це явище в лінгвістичних термінах і відвести перекладу належне місце в загальнолінгвістичній проблематиці. Переклад є гігантським природним лінгвістичним експериментом, в ході якого мови та їх елементи зіставляються, порівнюються, замінюють один одного в процесі спілкування.

Важко уявити собі успішний розвиток сучасного перекладознавства без всебічного вивчення цього експерименту і його результатів, без розкриття лінгвістичного механізму міжмовної комунікації та врахування перекладацьких фактів досліджень.

Інформаційно-новинний текст як об'єкт перекладу – це актуалізований в письмовій або усній формі самодостатнє мовленнєвий твір, що припускає наявність відправника і адресата, що володіє певною структурною організацією, змістом (темою), ситуативно-обумовленою комунікативною установкою і співвідноситься з одним із стилів і / або жанрів художньої або нехудожньої словесності.

Зазначене визначення відображає чотири найважливіші аспектні характеристики тексту як об'єкта перекладу: синтактику, семантику, прагматику і стиль. Перекладацький аналіз передбачає інтерпретацію тексту у всіх цих напрямках.

Як підкреслює Ю.С.Макарець, «текст кодує певну змістовно-сміслову інформацію, кодує її з певною метою і за допомогою певних мовних структур. Осмислюючи і аналізуючи мовну структуру, мовну форму, ми

можемо домогтися максимально глибокого і всебічного розкриття змісту» [22, с.15].

Кожен раз, коли перекладач створює мовленнєвий твір на мові перекладу, він не тільки здійснює акт мовлення на цій мові, а й виробляє ототожнення створюваного відрізка мови з відповідною частиною оригіналу. При цьому перекладач практично аналізує одиниці двох мов, зіставляючи їх і визначаючи ступінь їх еквівалентності. Прирівнювання мовних одиниць вихідної мови і мови перекладу здійснюється в мовній свідомості перекладача і його результати виявляються в співвідношенні текстів оригіналу і перекладу.

Ракитов А.И. пропонує таку типологію текстів (і відповідно перекладів) основних функцій мови:

- 1) орієнтовані на зміст;
- 2) орієнтовані на форму;
- 3) орієнтовані на звернення або заклик;
- 4) аудіо-медіальні тексти, тобто тексти, призначені для усного відтворення (і сприйняття) зі сцени, з музичним супроводом або через засоби масової інформації.

Існують численні методи вивчення медіатекстів [29, с.56]:

- методи лінгвістичного аналізу, що дозволяють виявити базові властивості і характеристики тексту на різних мовних рівнях: лексикосемантичному, синтагматичному, стилістичному і ін.;
- метод контент-аналізу, або аналізу змісту, заснований на статистичному підрахунку спеціально обраних текстових одиниць;
- метод критичної лінгвістики (або риторичної критики), що дозволяє виявити приховану політико-ідеологічну складову медіа тексту;
- метод лінгвокультурологічного аналізу, заснований на виявленні культурно значущих компонентів тексту.

Для прикладу наведемо фрагмент інформаційно-новинного тексту, який є поєднанням інтерв'ю з коментарями. Темою цього фрагмента є

законопроект про безкоштовну юридичну допомогу. У інформаційно-новинному тексті повідомляється, що Мажиліс схвалив законопроект. За типологією текстів ми віднесемо зазначений фрагмент новинного тексту до четвертого типу – тексти, призначені для усного відтворення [11].

Перейдемо до аналізу структурної організації тексту розбиваючи його на складові частини. Текст українською та англійською мовами починається з головної новини: Мажиліс схвалив в першому читанні законопроект про безоплатну правову допомогу населенню – *Ukraine MPs scrutinize law on guaranteed legal aid*. Смісловий центр повідомлення знаходиться в першому і другому реченнях «*Мажиліс схвалив законопроект про безоплатну правову допомогу населенню. Держава гарантує громадянам безкоштовну юридичну допомогу*».

Ключовими словами для вираження ядерного сенсу цих слів є *Мажиліс схвалив, Держава гарантує*. Далі автор тексту розповідає як розвиваються події, пов'язані з законопроектом, в бесіді журналіста з депутатами. Ключовими словами є *депутат, член фракції, громадяни*. Висновків в тексті не спостерігається. А. Греймас пропонує аналіз тексту за рівнем предметної маніфестації, тобто конкретні події, герої та їхні вчинки, про які йде мова в тексті. Продемонструємо за А. Греймас, схему структурної організації зазначеного повідомлення українською та англійською мовами: *головна подія – наслідки – завершення* [12]. Як показує аналіз, подача новинного тексту в англійському і українському варіантах переноситься без будь-яких змін в структурі.

Якщо розглядати новинні англійськомовні інформаційно-тексти, наприклад, BBC Channel, то спостерігаються різні варіанти структурування: надамо порівняння з фрагментом випуску новин BBC Channel. В автентичних інформаційно-новинних текстах структурування починається в багатьох випадках з наслідків: «*16 people were killed, 20 injured*». Потім автор вводить категорію головної події «*Car Crash on west side*», а після неї переходить до можливих причин того, що сталося, то є до категорії контексту (Причин).

Сам інформаційно-новинний текст починається з категорій головної події і попередніх подій: автор розповідає про те, як розвивалися події. При цьому він вводить в оповідання категорію контексту, розповідаючи про можливі причини того, що сталося. Завершується текст досить об'ємною категорією фону, яка представляє собою розповідь про умови, в яких розгорталися події. Схема структурної організації наведеного повідомлення може бути представлена таким чином: наслідки – головна подія 1 – контекст 1 – головна подія 1 – попередні події – контекст 2 – головна подія 1 – фон (умови). Прагматичною метою такого роду структурування можливо є акцентування уваги телеглядача на головну подію.

Лінгвістичний аналіз наведеного фрагмента, зокрема граматичний аналіз, засвідчив, що в першу чергу зміна його структури – як синтаксичного, так і морфологічного порядку. Найбільш типовий випадок в процесі перекладу – це членування речення, при якому синтаксична структура речення в оригіналі перетворюється на дві або більше предикативні структури мови перекладу. Трансформація членування призводить або до перетворення простого речення на складне речення мови перекладу, або до перетворення простого або складного речення вихідної мови в два або більше самостійних речення в мові перекладу:

«Величезна кількість людей зверталися з питання організації свого бізнесу, як його просувати, зробити ефективним і, на наш погляд, зазначений законопроект буде відповідати всім вимогам, що висуваються, перш за все, населенням» [50].

«There were a lot of addresses from people, who would like to know how to launch their business, how to develop it and make it effective. We believe that this law will correspond to all claims of the population» [50].

«До Прем'єр-міністра звернувся один із депутатів – він сумнівається у своєчасності прийнятої нещодавно урядом 8-річної програми розвитку АПК» [50].

«One of the MPs addressed the Prime Minister. He doubts about the

promptitude nature of recently adopted 8-year state-run programme of the development of the agro-industrial complex» [50].

Наведені приклади показують нам трансформацію членування складного речення на мові оригіналу в два простих речення на мові перекладу.

Далі розглянемо граматичні трансформації шляхом об'єднання речень, при якому синтаксична структура в оригіналі перетвориться шляхом з'єднання двох простих речень в одне складне.

«Депутати також попросили Прем'єра серйозно вивчити ситуацію в сфері цивільної авіації. Приводом для запиту послужили останні ЧП» [50].

«MPs have also asked the Prime Minister to pay attention to the situation in civil aviation and the reason for this address was the recent accidents» [50].

На цьому прикладі ми спостерігаємо об'єднання двох речень мови оригіналу в одне складне речення на мові перекладу. Причиною поєднання речень є тісний смисловий зв'язок між реченнями.

Загальновідомо, що граматичні заміни – це спосіб перекладу, при якому граматична одиниця в оригіналі перетворюється на одиницю мови перекладу з іншим граматичним значенням. Заміні може піддаватися граматична одиниця вихідної мови будь-якого рівня: словоформа, частина мови, член речення, речення певного типу. Досить поширеним видом граматичної заміни в процесі перекладу є заміна частини мови. Для англійсько-українських перекладів найбільш характерні заміни іменника дієсловом і прикметника іменником. Отже, у наступних прикладах продемонструємо заміну дієслова іменником і навпаки:

Величезна кількість людей зверталися

*There were a lot of **addresses**;*

*На наш **погляд***

*we **believe***

*.... хто **управляє** літаками?*

*.... to study **the issue** of aircraft control*

чи існує держзамовлення ...

*consider **the issue** of the state order ...*

Дієсловом часто замінюються і віддієслівні іменники:

*This law will be **applicable** to people ...*

***Поширюється** на громадян*

Більш суттєва перебудова синтаксичної структури пов'язана з заміною головних членів речення. В англійсько-українських перекладах використання таких замін значною мірою обумовлене тим, що в англійській мові частіше, ніж в українській, підмет виконує інші функції, ніж позначення суб'єкта дії, наприклад, об'єкта дії (підмет замінюється доповненням):

«Держава гарантує громадянам безкоштовну юридичну допомогу – ця норма прописана в проекті закону, який сьогодні обговорювали в Мажилісі» [50].

*«At a meeting at the lower house of parliament attendees have discussed the law **which guarantees free legal aid** to residents» [50].*

У цьому фрагменті перекладач використовує метод збереження пасивної конструкції, при наявності відповідного англійському українського дієслова, що вживається в пасивному стані. Ми спостерігаємо збереження пасивних форм і конструкцій в англійському варіанті зазначеного фрагмента. Наприклад: *will be implemented* – *буде проводитися*, *have been achieved* – *досягнуть*.

Продемонструємо лексико-семантичний аналіз наведеного фрагмента. Спостерігається застосування антонімічного перекладу.

*«Де гарантія, що і ця програма через 2-3 роки **не буде згорнута**, без підведення результатів» [50].*

*«Where is the guarantee that this programme **will bring results**? Необхідно ретельно розібратися: хто керує літаками? It is necessary to study the issue of aircraft control» [50].*

«Яка реальна потреба в кваліфікованих фахівцях для галузі, чи існує держзамовлення на їх підготовку і яка в цілому система підготовки

кадрів?» [50]

«We should find out the real need of highly qualified staff in this region, consider the issue of the state order for the training of this staff and study the system of staff training» [50].

У вищенаведених прикладах, ми спостерігаємо заміну стверджувальної форми в оригіналі на негативну форму і навпаки, негативною на стверджувану.

Мовна компресія – це спосіб зменшення обсягу тексту без нанесення значної шкоди виконанню комунікативного завдання оратора.

На наступних прикладах новинного фрагмента можна продемонструвати компресії за допомогою:

- Опущення / заміна слів, що вимагають розгорнутого пояснення:

ЧП - the recent accidents, АПК - agro-industrial complex, Мажиліс - lower house of Parliament.

На наш погляд в цих випадках англійськомовному слухачеві необхідне пояснення абрєвіатури.

У вищенаведеному фрагменті використовується узагальнення, згортання синтагми до слова із загальним значенням:

«Мажиліс схвалив в першому читанні законопроект про безоплатну правову допомогу населенню» [50].

«Ukraine MPs scrutinize law on guaranteed legal aid» [50].

«Держава гарантує громадянам безкоштовну юридичну допомогу – ця норма прописана в проекті закону, який сьогодні обговорювали в Мажилісі» [50].

«At a meeting at the lower house of parliament attendees have discussed the law which guarantees free legal aid to residents» [50].

Цей прийом компресії досить широко використовується в усному перекладі. Іноді таке стиснення тексту може супроводжуватися практично повною втратою сенсу при збереженні граматичної і синтаксичної цілісності речення на мові перекладу.

С допомогою прийому смислового розвитку перекладач використовує лексичну трансформацію, як єдиний спосіб передачі. В наступних прикладах продемонструємо цей спосіб:

Величезна кількість людей зверталися з питання організації свого бізнесу, як його просувати, зробити ефективним

There were a lot of addresses from people, who would like to know how to launch their business, how to develop it and make it effective.

Поширюється на громадян

This law will be applicable to people

Отже, в зазначених випадках за допомогою смислового розвитку в перекладі заповнюється втрачений сенс українського варіанту, і, в цілому, зміст оригіналу відтворюється з більшою повнотою.

В даному фрагменті вживаються культурно-марковані слова. Говорячи про культурно-марковані одиниці, слід зазначити, що потрапляючи в сферу міжнародного рівня ми спостерігаємо роз'яснення, призначені для міжнародної аудиторії.

В наведен інформаційно-новинному фрагменті переважає юридична термінологія. Юридичний переклад вважається одним з найбільш складних видів перекладу. Багато в чому це обумовлено тим, що при перекладі юридичних текстів як з української мови англійською, так і навпаки звичайних навичок перекладача недостатньо. Юридичний переклад не може бути здійснений коректно без використання спеціальних знань у відповідній галузі права, без знання специфіки конкретного виду правовідносин. Необхідно орієнтуватися в чинному законодавстві, а також володіти спеціальною лексикою і знати про особливості використання іноземної юридичної термінології в конкретному контексті. Проаналізуємо переклад юридичних термінів новинного фрагмента:

Держава, в даному випадку переклад слова опущений в англійському варіанті. Адвокат – *lawyer*, *Minister of Justice* – Міністр Юстиції в цих

випадках використаний прямий переклад, так як до цих термінів існує точний еквівалент.

Аліменти – *child support payment*; неповнолітні – *under age without parental care* в цих випадках через причини відсутності точного еквівалента в англійській термінології застосована заміна, з розгорнутим поясненням.

Когезія в тексті може здійснюватися за допомогою спеціально призначених для цього слів, званих дискурсивними маркерами, які включають найчастіше союзи і частки. У новинному матеріалі окреме місце займає дискурсивний маркер. На вищенаведеному прикладі ми можемо продемонструвати такі дискурсивні маркери і їх переклад: в реченнях української версії опущені еквіваленти таких дискурсивних маркерів, *in accordance with, according to them, additionally*, автор підібрав успішний адекватний еквівалент до слів-зв'язок: *In particular – зокрема*.

Зв'язність дискурсу є одним з його найважливіших ознак. Зв'язки окремих частин дискурсу виражаються за допомогою дискурсивних слів – елементів висловлювання, що грають важливу роль в організації змісту і побудови діалогу. Формальну зв'язність тексту, іншими словами когезію, ми спостерігаємо за допомогою дискурсивних маркерів в даному фрагменті.

Дискурсивні маркери вказують, як базове повідомлення пов'язано з контекстом. У цьому фрагменті ми можемо продемонструвати це на таких прикладах: *According to regulations*, що в перекладі звучить *За регламентом ...*, натомість застосовується переклад *Відповідно до правил*. За смисловим значенням два підібраних еквівалента означають одне і те ж. З такою ж ситуацією стикаємося в наступному прикладі: *Taking into account the fact that ...*, що в перекладі звучить *З огляду на ...* дослівний *Беручи до уваги той факт, що ...*.

При вивченні екстралінгвістичних факторів, що впливають на контекст, слід враховувати ідеологічну модальність. Ідеологічна модальність надає текстам масової інформації певну ідеологічне забарвлення, що відповідає тій чи іншій системі цінностей і соціально-політичних поглядів. Даний фрагмент

характеризується певною ідеологічною модальністю, який передає за допомогою дієслівних конструкцій позитивного забарвлення. Реалізація ідеологічної функції в прикладі заснована на здатності впливати на міжнародну аудиторію. Інформація такого роду, виражена в реченнях:

«Мажиліс схвалив в першому читанні законопроект про безоплатну правову допомогу населенню. Держава гарантує громадянам безкоштовну юридичну допомогу. Законопроект буде відповідати всім вимогам. Оплата консультацій адвоката теж буде проводитися за рахунок бюджетних коштів» [50].

*«At a meeting at the lower house of parliament attendees **have discussed the law which guarantees free legal aid** to residents of Kazakhstan. This law will correspond to all claims of the population. The payment of advises of lawyers **will be implemented** by means of the budget funds» [50].*

Тут ми спостерігаємо позитивний настрій. Тут чітко зазначено інформація, що в країні буде надана населенню безкоштовна юридична допомога. Таким чином, ідеологічна модальність відображає світоглядний характер тексту.

Аналіз матеріалу засвідчує, що в зазначеному фрагменті переважає значна кількість культурно-маркованих слів, що позначають предмети і явища, специфічні саме для певної соціокультури, для певного мовного колективу. Для адекватного розуміння культурно маркованої лексики потрібні відповідні фонові знання.

2.2. Специфіка відтворення інформаційно-новинних текстів (на прикладі англійсько-українських перекладів)

Новинний текст, як вже було зазначено, має цілком певну структуру, мовні особливості, представляючи собою чітку послідовність елементів. У цьому можна переконатися проаналізувавши новинні блоки міжнародного інформаційно-новинного каналу Euronews. На відміну від BBC World News і

CNN, Euronews має зовсім інший формат, отримуючи матеріали за допомогою системи Eurovision, від служб агентств Reuters і Associated Press, що сприяє повному, актуальному і авторитетному висвітленню подій і багато в чому зумовлює успіх, яким Euronews користується у аудиторії. Euronews є багатомовним джерелом, що транслюється на території європейських держав, Середземномор'я, в країнах Північної і Південної Америки, на Близькому Сході, в Австралії, Африці.

Як матеріал дослідження були обрані англійський та український варіант фрагмента з новинного блоку «Euronews», що висвітлює політичний конфлікт, пов'язаний з урядовою кризою в Італії.

Композиційний тип зазначеного тексту – розповідь з елементами міркування. Серед жанрів фрагмент новинного блоку відноситься до інформаційного повідомлення з місця події. Згідно жанрової класифікації текстів ЗМІ за А.С. Мікояном можна віднести даний фрагмент до новинних матеріалів (хроніка подій).

Перейдемо до аналізу структурної організації тексту. Тема фрагмента: відставка прем'єр-міністра Італії Сільвіо Берлусконі. У новинному репортажі повідомляється про законопроект, направленою на скорочення бюджетних коштів. Необхідно зазначити відмінність в положенні смислового центру новинного блоку, що складається в інформації про майбутню відставку прем'єр-міністра Італії. Ми знаходимо його в наступному реченні англійського варіанту.

«He will resign once the financial laws are adopted» [50].

Потім він відтворюється повторно в реченні, фактично в середині новинного блоку.

«Berlusconi said tonight he would resign once the austerity measures Italy needs to make to satisfy the EU have been passed in parliament, and he will submit the financial package to a vote of confidence by mid-November» [50].

В українському варіанті смисловий центр повідомлення знаходиться на початку новинного блоку, в першому реченні. Непрямим чином повернення

до цього повідомлення здійснене в останньому реченні українського варіанту, де йдеться про можливі наслідки цієї відставки.

«Прем'єр-міністр Італії Сільвіо Берлусконі піде у відставку після схвалення парламентом пакету антикризових заходів, спрямованих на скорочення бюджетних витрат і проведення економічних реформ, обіцяних головою італійського уряду на недавньому саміті ЄС. І заяви про високу ймовірність швидкої відставки Берлусконі викликали оптимізм на фінансових ринках, які вважають, що прихід до влади нового уряду підвищить шанси Італії пережити кризу і оздоровити національну економіку» [50].

Інші елементи семантичної структури інформаційно-новинного тексту також розміщені по-різному в англійському і українському варіанті: про конкретні деталі голосування в парламенті в англійському варіанті повідомляють речення:

«The opposition also failed to vote, leaving Berlusconi with a 308 votes to none victory, but eight votes short of an absolute majority. A photographer snapped his debate notes – they read «8 traitors», followed by the word «resign», and then the cryptic «one solution»» [50].

Тоді як в українському варіанті ці деталі містяться в реченнях:

«За документ висловилися 308 депутатів, і він був затверджений. «8 депутатів виявилися зрадниками», - написав на аркуші паперу прем'єр, розмірковуючи про можливу відставку як про єдиний вихід із ситуації» [50].

Інформація про події, що передували центральному пункту інформаційно-новинного блоку, наводиться в реченні:

«He went into it locked in a struggle with rebels in his own party who he tried to force to vote for a vital state finance bill, but when the vote came they ignored his threats and promises of rewards, and abstained» [50].

І частково в реченні:

«Berlusconi said tonight he would resign once the austerity measures Italy needs to make to satisfy the EU have been passed in parliament, and he will submit the financial package to a vote of confidence by mid-November» [50].

В українському варіанті ця інформація міститься в наступних реченнях:

«Раніше в ході голосування в Парламенті щодо законопроекту, який затверджує бюджетні витрати 2010 року, стало очевидно, що нинішній уряд уже не має абсолютної більшості. Лідери опозиції заявили, що ці результати означають провал кабінету, і те, що країна очікує негайної відставки прем'єр-міністра» [50].

Припущення про наслідки центральної події міститься в останньому реченні англійського варіанту:

«At 75 there is surely no way back for him now, and judges up and down the land may be relishing the chance to at last nail him on one of the many corruption cases he has to face» [50].

Також висловлено в останньому реченні українського варіанту:

«І заяви про високу ймовірність швидкої відставки Берлусконі викликали оптимізм на фінансових ринках, які вважають, що прихід до влади нового уряду підвищить шанси Італії пережити кризу і оздоровити Національ економіку» [50].

Крім того, англійський варіант містить висловлювання загальнооцінного характеру в наступних реченнях:

«Tuesday was one of the longest days in Silvio Berlusconi's 17 years power. It is an ignominious end to a political era that has seen Italy dazzled and repulsed in equal measure by Berlusconi's larger-than-life personality. At 75 there is surely no way back for him now, and judges up and down the land may be relishing the chance to at last nail him on one of the many corruption cases he has to face, but has avoided while in office» [50].

Тоді як в українському варіанті оцінних речень не міститься.

За схемою А.Греймаса продемонструємо схему структурної організації аналізованого повідомлення англійського варіанту: контекст (загальнооцінне

висловлювання) – головна подія – контекст – головна подія – контекст – завершення. Далі надамо версію схеми українського варіанту: головна подія – контекст – завершення (наслідки події).

Отже, можна зробити висновок, що англійський варіант новинного блоку побудований в структурно-семантичному відношенні за рамковим принципом: центральний пункт повідомлення знаходиться в середині тексту, до нього примикають додаткові подробиці про головну подію, а на початку і в кінці текст обрамляють загальнооцінні висловлювання.

На відміну від англійського варіанту, український варіант побудований за лінійним принципом: центральний пункт повідомлення знаходиться на початку новинного блоку, далі йдуть додаткові подробиці, а завершується текст інформацією про наслідки центральної події.

Далі розглянемо розподіл змістовного матеріалу в двох варіантах новинного фрагмента. Перш за все звертає на себе увагу різна довжина двох версій супровідного тексту, якщо вимірювати її кількістю речень. Можна зробити висновок, що відмінність в кількості речень пояснюється різним розподілом змістовного матеріалу в англійському варіанті і українському варіанті новинних блоків. Розглянемо зміст новинного фрагмента. Зокрема, спостерігаються такі розбіжності:

а) Зміст деяких речень англійською не відображено в українському варіанті. Як приклад можна привести речення англійського варіанту: *Tuesday was one of the longest days in Silvio Berlusconi's 17 years in power.* Воно носить розповідний характер і є типовим для публіцистики і навіть для художньої літератури, ніж для зведення новин. Це речення покликане створити певний настрій і підготувати читача до сприйняття подальшої фактичної інформації, але саме по собі актуальної фактичної інформації не містить. Далі, ми не знаходимо в українському варіанті змістовної відповідності для другого речення англійського варіанту:

«He went into it locked in a struggle with rebels in his own party who he tried to force to vote for a vital state finance bill, but when the vote came they ignored his threats and promises of rewards, and abstained» [50].

Це речення носить узагальнено-резюмувальний характер, але також не містить фактичної інформації. Можна припустити, що саме відсутністю конкретної фактичної інформації в перших двох реченнях англійського варіанту пояснюється те, що вони не мають змістовної відповідності в українському варіанті.

Речення, що не знайшли відображення в українському:

«It is an ignominious end to a political era that has seen Italy dazzled and repulsed in equal measure by Berlusconi's larger-than-life personality. At 75 there is surely no way back for him now, and judges up and down the land may be relishing the chance to at last nail him on one of the many corruption cases he has to face, but has avoided while in office» [50].

б) Зміст одного речення англійського варіанту розподілено між декількома реченнями українського варіанту. Так, зміст речення англійського варіанту:

«The opposition also failed to vote, leaving Berlusconi with a 308 votes to none victory, but eight votes short of an absolute majority» [50]. - розподілено за реченнями українського варіанту:

«За документ висловилися 308 депутатів, і він був затверджений. Берлусконі не вистачило 8 голосів» [50].

В українському варіанті між зазначеними реченнями є ще два речення, які повідомляють додаткову інформацію про ситуацію голосування. Таким чином, ми бачимо, що автор українського варіанту прагнув до більшої конкретності свого повідомлення, докладно пояснюючи читачеві кількісні параметри голосування в парламенті. Автор англійського варіанту не визнав за необхідне повідомляти ці деталі.

в) Зміст речень українського варіанту не має відповідників в англійському варіанті:

«Однак 321 депутат демонстративно не взяв участь в голосуванні. Для абсолютної більшості необхідні 316 голосів» [50].

Цей випадок, як вже було зазначено, ілюструються вищезазначеними реченнями українського варіанту, які деталізують інформацію найближчого контексту.

Як інший приклад можна привести речення українського варіанта:

«Про це повідомив у вівторок президент Італії Джорджо Наполітано після зустрічі з Берлусконі» [50].

Тут також повідомляються деякі конкретні відомості (посилання на президента Наполітано як на джерело інформації), що не знайшли відображення в англійському варіанті. Ще один приклад – речення українського варіанту, що містить інформацію про наслідки описаної вище події (відставки Берлусконі).

«І заяви про високу ймовірність швидкої відставки Берлусконі викликали оптимізм на фінансових ринках, які вважають, що прихід до влади нового уряду підвищить шанси Італії пережити кризу і оздоровити національну економіку» [50].

Зміст одного речення українського варіанту виражено декількома реченнями англійського варіанту. Як приклад можна навести речення українського варіанта, якому в англійському варіанті приблизно відповідають такі речення. Слід зазначити, що це єдиний випадок в уже згадуваному тексті:

«Прем'єр-міністр Італії Сільвіо Берлусконі піде у відставку після схвалення парламентом пакету антикризових заходів, спрямованих на скорочення бюджетних витрат і проведення економічних реформ, обіцяних головою італійського уряду на недавньому саміті ЄС» [50].

Крім того, речення англійського варіанту дублюється в змісті іншого речення англійського варіанту.

«He will resign once the financial laws are adopted

Berlusconi said tonight he would resign once the austerity measures Italy needs to make to satisfy the EU have been passed in parliament, and he will submit the financial package to a vote of confidence by mid-November» [50].

Отже, можна дійти висновку, що перевищення обсягу українського варіанту, вимірюваного кількістю речень, над обсягом англійського варіанту пояснюється в цілому більшою конкретністю українського варіанту, наявністю в ньому великої кількості фактичних відомостей.

У цьому фрагменті новинного блоку передано загальний зміст з англійської українською. Слід зазначити, що в англійському варіанті є деякі цілком конкретні елементи об'єктивного змісту, що не знайшли відображення в українському варіанті. Зокрема, до таких належать зміст речення англійського варіанту (цитата з висловлювання лідера опозиції) або елемент змісту речення англійського варіанту, в якому згадується про фіксацію фотографом записок прем'єр-міністра:

«If you still have any sense of responsibility faced with the Italian people, resign right now. We'll do our job for the Country,» said opposition leader Pierluigi Bersani.

A photographer snapped his debate notes – they read «8 traitors», followed by the word «resign», and then the cryptic «one solution» [50].

При аналізі логіко-синтаксичної структури речень виявляється такі особливості: для англійського варіанту характерні складні речення, характерним є нагромадження предикацій. До того ж структура цих складних речень вельми заплутана, оскільки порядок предикації не завжди відображає логічний порядок дій. Наприклад:

«Berlusconi said tonight he would resign once the austerity measures Italy needs to make to satisfy the EU have been passed in parliament, and he will submit the financial package to a vote of confidence by mid-November.

At 75 there is surely no way back for him now, and judges up and down the land may be relishing the chance to at last nail him on one of the many corruption cases he has to face, but has avoided while in office» [50].

У цьому реченні є наступні предикати: *said, would resign, make measures, to satisfy, have been passed, will submit*. Перші два знаходяться в лінійному порядку відповідних подій, а наступні відображають події, що становлять необхідні умови для другої по порядку предикації, тобто логічно передують їй.

Змістовна сторона фрагмента різна, таким чином, дуже важко проаналізувати перекладацьку сторону даного новинного фрагмента. В ході спостереження ми виявили такі перекладацькі прийоми: *one solution*, що в перекладі прозвучало *єдиний вихід із ситуації*. У цій ситуації ми спостерігаємо прийоми модуляції, тобто смисловий розвиток, який логічно виводиться згідно контексту. У заголовку ми спостерігаємо переклад: *Берлусконі все таки піде*.

В наведеному прикладі ми спостерігаємо також прийоми модуляції, смислового розвитку, причинно-наслідкові зв'язки. Причина замінена наслідком. При використанні методу модуляції причинно-наслідкові зв'язки часто мають широкий характер, але логічний зв'язок між ними зберігається.

Щодо стилістично-прагматичної структури фрагмента, як вже зазначалося вище, англійський варіант характеризується оцінними і експресивними висловлюваннями. Особливу експресивність надають образні вислови (*locked in a struggle, rebels in his party, dazzled and repulsed, larger-than-life personality, up and down land, nail him, cryptic «one solution»*) і оціночні характеристики (*Tuesday was one of the longest day, It is ignominious end, There is surely no way back for him*). Зазначені вирази не знайшли еквівалентів в українському варіанті. У загальному сенсі домінуюча функція тексту полягає в створенні певного прагматичного впливу на реципієнта. Англійський варіант фрагмента за допомогою вищевказаних виразів висловлює хвилю переживань.

Лінгвокультурна специфіка тексту відбивається в частому вживанні власних імен в новинному фрагменті. Власні імена в письмовому перекладі на українською мовою найчастіше передаються засобами практичної

транскрипції, в якій для передачі слів однієї мови користується засобами орфографії іншої мови. Продемонструємо це на прикладах: *Silvio Berlusconi* – *Сільвіо Берлусконі*, *Pierluigi Bersani*, *Джорджо Наполітано*.

Характеризуючи в цілому принципи побудови двох мовних версій проаналізованого інформаційно-новинного тексту, доходимо висновку, що вони побудовані на різній концептуальній основі. Автори керувалися неідентичних підходами. Автор українського варіанту побудував свій текст як більш об'єктивне повідомлення, насичене конкретними деталями, але позбавлене образності і оцінності.

Автор англійського варіанту побудував свій текст багато в чому як інформаційно-публіцистичний твір. Фактична інформація в англійському варіанті обмежена, в той же час в ній більше яскравих спостережень, посилань на непрямих фігурантів, а також оцінні і експресивні елементи.

Зроблені спостереження дозволяють дійти висновку про неповну прагматичну та інформаційну рівноцінність різномовних версій одного і того ж інформаційного блоку.

ВИСНОВКИ

Переклад інформаційно-новинних текстів належить до сфери медіа лінгвістики. Особливість медіаперекладу полягає у тому, що це окремий вид перекладу, який об'єднав в собі два базових компонента – «медіа» (мас медіа) і «переклад», предметом цієї нової дисципліни є переклад текстів в сфері масової комунікації. Медіапереклад є самостійним напрямком сучасного перекладознавства.

По-перше, медіатексти – це весь корпус текстів, вироблених і розповсюджуваних засобами масової інформації; по-друге – це стійка внутрішньомовна система, що характеризується певним набором мовностилістичних властивостей і ознак; і, по-третє, - це особлива знакова система змішаного типу з певним співвідношенням вербальних і аудіовізуальних компонентів, специфічним для кожного з засобів масової інформації: преси, радіо, телебачення, Інтернету.

Інформаційно-новинні тексти – це тексти, вироблені засобами масової інформації, іншими словами – медіатексти .

До особливостей відтворення інформаційно-новинних текстів українською та англійською мовами належить:

- наявність великої кількості дієслівних словосполучень, пасивних форм, синтаксичних сполук;
- велика кількість цитат і посилань на джерела інформації, клішованих словосполучень;
- велика кількість словосполучень, маркованих культурними цінностями, що належать іншій народності.

Інформаційно-новинний текст має цілком певну структуру, представляючи собою чітку послідовність елементів.

Перекладацький аналіз фрагментів інформаційно-новинних текстів засвідчив, що:

- при перекладі новинних фрагментів використовувалися різні перекладацькі прийоми, такі як генералізація, конкретизація, описовий переклад, компресія і т.д;

- інформаційно-новинні тексти не завжди збігаються за змістом і за структурою;

- різні мовні служби створюють самостійно мовні версії текстів.

В цілому, моделювання перекладу – це процес створення моделей, за допомогою яких формується рішення певних перекладацьких завдань.

Дослідження процесу перекладу інформаційно-новинних текстів безпосередньо пов'язане з її прикладними завданнями, тобто з областю тележурналістики, когнітивною лінгвістикою і з основами загальної лінгвістики. На їх основі формуються практичні рекомендації в області техніки перекладу, підготовки інформаційно-новинних текстів, організації роботи журналіста-перекладача в різних умовах.

Кожен раз, коли перекладач створює текст на мові перекладу, він не тільки здійснює акт мовлення на цій мові, він також враховує всі особливості мовних одиниць, зіставляє і визначає ступінь їх еквівалентності. При перекладі інформаційно-новинних текстів він повинен враховувати всі чинники моделювання перекладу. Під час перекладацького аналізу повинні бути зроблені висновки про те, які з названих ознак входять в інваріант і якими засобами вони можуть відтворюватися в перекладі: особисті і географічні імена, терміни, назви фірм і організацій.

На основі проведеного аналізу, можна зробити висновок, що все що зв'язує між собою компоненти лежить в основі моделювання перекладу інформаційно-новинних текстів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонова А.П. Боганова Г.В. О газете. М. : Высшая школа, 1995. 219 с.
2. Бархударов Л.С. Язык и перевод. М. : Высшая школа, 1995. 235 с.
3. Вайшенберг З. Новинна журналістика: навч. Посібник. К.: Академія Української Преси, 2011. 262 с.
4. Види та функції масової інформації. Веб-сайт. URL: <https://studopedia.com.ua>
5. Вомперский В.А. К изучению синтаксической структуры газетного заголовка. *Искусство публицистики (проблемы теории и мастерства)*: Тез. докл. на республикан. науч. конф. М. , 1996. С. 82– 85.
6. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. М. : Наука, 1981. 144 с.
7. Добросклонская Т.Г. Вопросы изучения медиатекстов (опыт исследования современной английской медиаречи). 2-е изд. М. : УРСС, 2005. 288 с.
8. Добросклонская Т.Г. Медиалингвистика: системный подход к изучению языка СМИ. Современная английская медиаречь: учебное пособие. М. : Флинта: Наука, 2008. 264 с.
9. Добросклонская Т.Г. Медиатекст: теория и методы изучения: *Вестн. Моск. ун-та. Сер. 10. Журналистика*, 2005. №2. С. 28-34.
10. Дрыга С.С. Социальный дейксис дискурсов массовой коммуникации (на материале ток-шоу). Т. 2008. 35 с.
11. Желтухина М.Р. О содержании дискурса масс-медиа. *Вісник Луганського педагогічного університету імені Тараса Шевченка*. Луганськ, 2007. № 11 (128), Ч. 1. С. 27– 40.
12. Кастельс М. Информационная экономика: экономика, общество и культура. М. : ГУВШЭ, 2000. 124 с.

13. Кирия К. Д. Новостной телевизионный текст: структура, стратегия, экспрессивность. МГУ, 2007. 327 с.
14. Кожемякин Е. А. Массовая коммуникация и медиадискурс: к методологии исследования. *Научные ведомости Белгородского государственного университета*, 2010. № 2 (73). Вып. 11. С. 13–21.
15. Комиссаров В. Н. Лингвистика перевода. 2-е изд. М. : , 2007. 176 с.
16. Комиссаров В. Н. Слово о переводе. М.: *Международные отношения*, 1993. С. 61–78.
17. Котс Ч. Новости на экране: Руководство для тележурналистов. М.: Изд-во ВГТРК, 1999. 247 с.
18. Кудрявцева Л.О. Дядечко Л.П., Дорофеева О.М., Філатенко І.О., Черненко Г.А. Сучасні аспекти дослідження мас-медійного дискурсу: експресія – вплив – маніпуляція. *Мовознавство*. 2005. №1. С.58–66.
19. Кунанбаева С. С. Современное иноязычное образование: методология, теория и практика формирования. А. : АГУ, 1993. 300 с.
20. Лалл Дж. Мас-медіа, комунікація, культура: глобальний підхід. К.: «К.І.С.», 2002. 264 с.
21. Лойко В.В. До питання маніпуляції суспільною свідомістю у політичному дискурсі ЗМІ. Веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/>
22. Макарець Ю.С. Особливості семантико-функціонального призначення перифразів у публіцистиці. *Вісник Харківського національного ун-ту ім. В.Н. Каразіна. Серія «Філологія»*. Х. : ХНУ, 2010. Вип. 60. Ч. 1. С. 413-417.
23. Микоян А. С. Проблемы перевода текстов СМИ: учебное пособие. М. : Изд-во МГУ, 2008. 401 с.
24. Москаленко А. З. Теорія журналістики. Навчальний посібник. К.: Експрес-об'ява, 1998. 33 с.

25. Москальська О. І. Грамматика текста. М. : Высшая школа, 1981. 184 с.
26. Потятиник У. Типи функціонування інтертексту у медіадискурсі. Веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
27. Почепцов Г.Г. Информационные войны. М. : Рефл-бук; К. : Ваклер, 2001. 576с .
28. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации. Веб-сайт. URL: <http://www.nir.ru/socio/articles.htm>
29. Ракитов А.И. Информация, наука, технология в глобальных исторических изменениях. М. : ИНИОН, 1998. 104 с.
30. Рецкер Я.И. Что же такое лексические трансформации? *Международные отношения*. М. : 1980. 90 с.
31. Рогозина И.В. Медиа-картина мира: когнитивно-семиотический аспект. М. : 2003. 430 с.
32. Савко М. В. Аудиовизуальный перевод в Беларуси. Мова і культура. *Науковий журнал*. К. : 2011. Вып. 14. Т. 6 (152). С. 353–357.
33. Сметанина С.И. Медиа-текст в системе культуры: научное издание. СПб. : Изд-во Михайлова В.А., 2002. 383 с.
34. Солганик Г.К. К определению понятия «текст» и «медиа-текст»: *Вестн. Моск. ун-та. Сер. 10. Журналистика*, 2005. №2. С. 7–16.
35. Суська О.О. Слово. Символ. К., 2006. С. 211–226.
36. Терминасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация. М. : 2000. 624 с.
37. Тураева С. Я. Лингвистика текста: структура і семантика. М. : Наука, 1986. 126 с.
38. Тырыгина В. А. Медиажанры в когнитивной интерпретации. *Вопросы когнитивной лингвистики*. М. : 2007. № 1. С. 58–59.

39. Федоров А.В. Словарь терминов по медиаобразованию, медиапедагогике, медиаграмотности, медиакомпетентности. Изд-во Таганрогского государственного педагогического института. Т., 2010. 64 с.
40. Чичерина Н. В. Концепция формирования медиаграмотности у студентов языковых факультетов на основе иноязычных медиатекстов: автореф.доктора пед. наук.: Поморский государственный университет имени М. В. Ломоносова. Санкт-Петербург, 2008. 50 с.
41. Шинкарука В.І. Філософський словник. К. : Голов. ред. УРЕ, 1986. 800с.
42. Шубенко Н.О. Аудіовізуальний медіатекст: специфіка, структура, властивості. Веб-сайт. URL: <http://www.nbuiv.gov.ua>
43. Яцимірська М.Г. Сучасний медіатекст: Словник-довідник. Л. : ПАІС, 2005. – 128 с.
44. Яцимірська М.Г., Драган Н. Мідеатекст як продукт журналістської творчості (психолінгвістичний аналіз логічного сприйняття та емоцій). Веб-сайт. URL: <http://www.lnu.edu.ua>.
45. Bell A. Approaches to Media Discourse. London: Blackwell Publishers, 1996. 230 p.
46. Bell A. The Language of News Media. Language in society. Oxford: Blackwell: Publishers, 1991. 417 p.
47. Quinn Ben . Icelands children paying for slump. The Times, 2010. March 28. P.1.
48. Shah Neil. British Economy Creeps out of Recession. The Wall Street Journal, 2010. January 26. P.3.
49. Warrick Joby. Report says Al-Queda still aims to use weapons of mass destruction against U.S. The Washingrin Post, 2010. January 26. P.1.
50. Ukrainian News. Веб-сайт. URL: <https://www.euronews.com/tag/ukraine>